

Samenvatting onderzoek

De Deense Green Deal Tripartite als basis voor centrale-decentrale samenwerking

Door: Haagse Beek organisatieadvies

Korte samenvatting van het onderzoek

Voor de Staat van de Uitvoering 2026 is onderzocht hoe de Deense *Green Deal Tripartite* een voorbeeld vormt voor samenwerking tussen overheden en verschillende belangenorganisaties met diametrale belangen, en voor samenwerking tussen de centrale en de decentrale overheid.

In Denemarken is een aanpak tot stand gekomen waarbij de overheid, natuurorganisaties en landbouworganisaties een breed gedragen overeenkomst hebben gesloten om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en 400.000 ha landbouwgrond om te vormen naar natuur en bos.

Belangrijkste uitkomsten/conclusies

De volgende factoren dragen in Denemarken bij aan een effectieve samenwerking tussen de drie betrokken partijen:

- *Tripartite*-onderhandelingsmethode: drie partijen, namelijk de overheid, landbouworganisaties en natuurorganisaties kwamen gezamenlijk tot overeenstemming. Belangen en perspectieven van deze drie partijen zijn meegenomen, zodat breed eigenaarschap voor de gemaakte afspraken ontstond.
- De nationale overheid stelt concrete doelen en kaders op, waarna de nadere invulling en uitwerking wordt overgelaten aan lokale partijen.
- Lokaal wordt eveneens gewerkt met *tripartites*: in 23 regio's kwamen de lokale overheid en lokale natuur- en landbouworganisaties samen om invulling te geven aan de uitvoering van de landelijk vastgelegde doelen in hun regio, met aandacht voor de lokale context.
- Een slimme combinatie van interventies die enerzijds duidelijkheid en autonomie aan boeren geeft, maar anderzijds zorgt dat vanuit een wettelijk kader vergaand wordt ingegrepen als veranderingen door hen niet worden doorgevoerd.
- Een digitaal platform ondersteunt de implementatie van maatregelen, door *realtime* de voortgang van de uitvoering te monitoren.

Aanbevelingen en tips

In Nederland bestaat bij zowel landbouw- als natuurorganisaties onvrede over de klimaat- en stikstofaanpak van opeenvolgende kabinetten. Van Denemarken kunnen we leren dat centrale doelsturing en decentraal eigenaarschap in de uitvoering goed samengaan. Centrale sturing geeft richting en zekerheid aan betrokken partijen, terwijl decentrale uitvoering leidt tot lokaal maatwerk en tot brede maatschappelijke steun voor maatregelen. Het betrekken van de diverse belangenorganisaties in de totstandkoming van afspraken is daarbij een belangrijke randvoorwaarde die brede en langdurige politieke steun voor de gemaakte afspraken garandeert.